INZICHTEN ONDERWIJS TAKEN GEMEENTE

Verzamelde inzichten

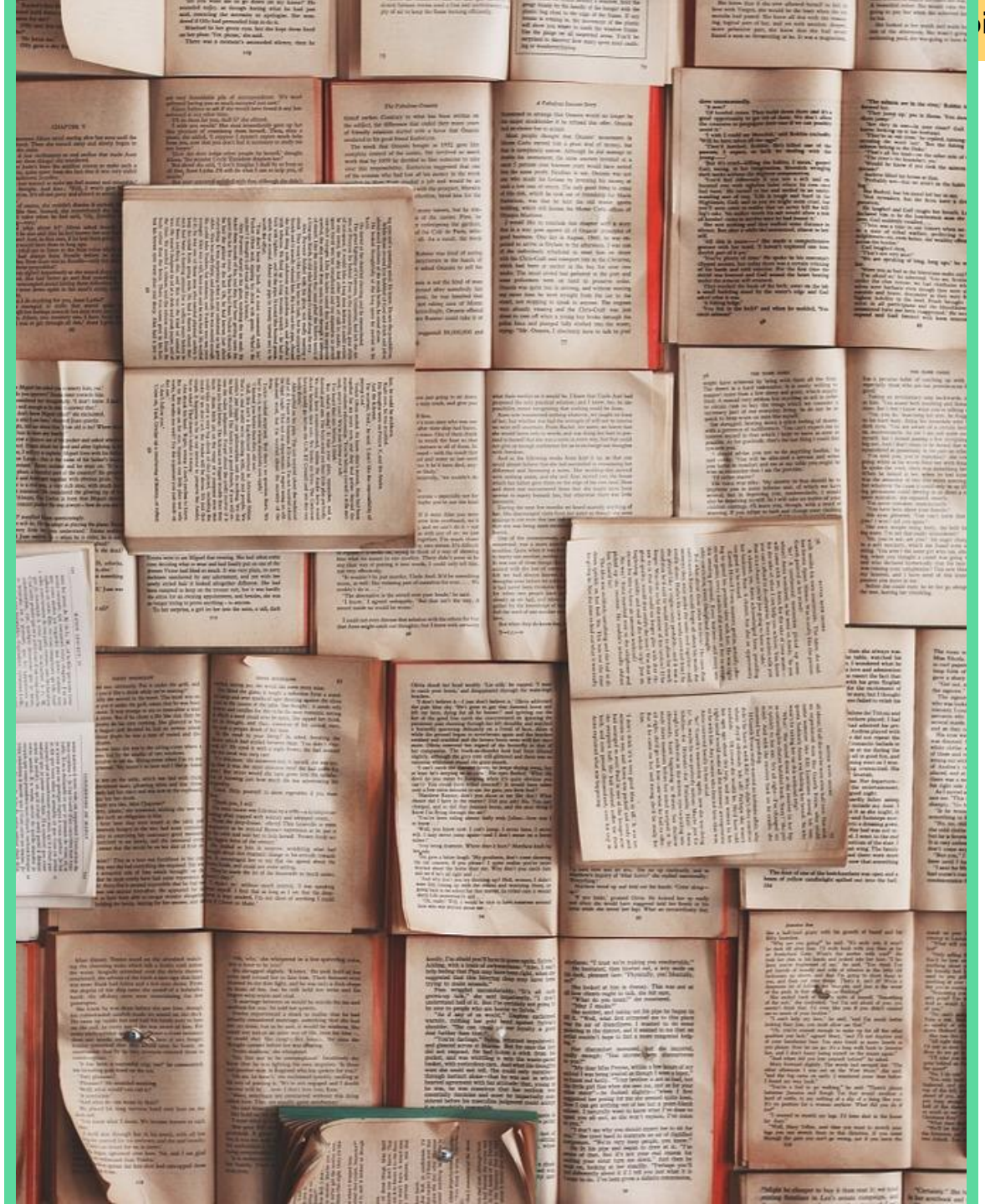

it’s public

Achtergrond en inhoud

it's public werkt veel in het onderwijsdomein en investeert daarnaast in eigen kennisontwikkeling. Op basis hiervan is dit document opgesteld. Dit document wordt periodiek ge-update

Dit document bevat hier de publiek te delen inzichten. Geen analyses op interne data van onze opdrachtgevers maar alleen de inzichten die te vergaren zijn uit publieke bronnen (ministeries, DUO, kranten, jaarverslagen etc.). Met name DUO speelt een belangrijk rol

Inzichten gerealiseerd met publieke data worden in dit document gedeeld in vier hoofdstukken:

- Onderwijs algemeen (regelgeving en financiering)
- Lerarentekort
- Financiering schoolgebouwen
- Plaatsen voortgezet onderwijs

Let op:

Alle inzichten zijn ontwikkeld ten behoeve van projecten en moeten in alle gevallen als indicatief beschouwd worden. Hoewel ze zorgvuldig zijn opgesteld staan wij niet in voor de juistheid van de getallen Gebruik ze vooral ter inspiratie

Agenda: Algemeen overzicht

Algemeen overzicht
Inzichten lerarentekort
Financiering huisvesting
Loting en matching in het voortgezet onderwijs

Indicatief / ter inspiratie

Rolverdeling verschilt bij de verschillende onderwijsvormen

Rol en verantwoordelijkheden van het rijk:
- Verantwoordelijk voor onderwijswetgeving
- De **onderwijsinspectie** ziet toe op kwaliteit (waaronder kwaliteitszorg en financieel beheer) van scholen en schoolbesturen

Rol en verantwoordelijkheden van de gemeente:
- Zorgdragen voor voldoende aanbod vve en openbaar onderwijs in het po
- Heeft toezichthoudende rol op de raden van toezicht openbaar onderwijs (zowel PO als VO)
- Het beschikbaar stellen van huisvesting, de eerste inrichting en de vervanging van schoolgebouwen in het po en v(s)o. Op basis van huisvestingsvordering wordt bij nieuwbouw ook ruimte voor kinderopvang ingetekend
- Het toezicht op de naleving van de leerplichtwet en de monitoring en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten
- Organiseren van de wettelijk voorgeschreven op overeenstemming gerichte overleggen over de inzet van de middelen ter voorkoming van onderwijsachterstanden en segregatie en het ondersteuningsplan passend onderwijs
- Is verantwoordelijk voor de handhaving en toezicht bij de kinderopvang en vve en moet goedkeuring geven voor benodigde vergunningen om een VVE of KO te starten

Rol en verantwoordelijkheden van vve/kinderopvang aanbieders en schoolbesturen:
- De kwaliteit van het onderwijs
- Zijn er verantwoordelijk voor dat leerplichtige leerlingen ingeschreven staan en passend onderwijs krijgen

Indicatief

Verdeling formele verantwoordelijkheden	ko (0-12)	vve (2,5-4)	po (4-12)	vo (12+)	mbo (16+)
Stichten, in stand houden en opheffen					
Voldoende aanbod	Aanbieder	Gemeente	Gemeente en school	Gemeente en school	School
Plaatsing en deelname leerlingen	Aanbieder	Gemeente en aanbieder	Ouders en school	Ouders en school	Leerling, ouders en school
Starten school	Aanbieder, gemeente	Aanbieder, gemeente	School, gem. en rijk	School en rijk	School en rijk
Opheffen en fuseren school		N.v.t.	School, gem. en rijk	School en rijk	Rijk
Kwaliteit van onderwijs					
Inhoud curriculum	Aanbieder	Rijk en aanbieder	Rijk en school	Rijk en school	Rijk en school
Toezicht op kwaliteit	rijk en gemeente	rijk en gemeente	Rijk	Rijk	Rijk
Benoemen RvT openbaar onderwijs	Aanbieder	Aanbieder	Gemeente	Provincie	?
Gebouw en toegang					
Beschikbaar stellen	Aanbieder	Aanbieder	Gemeente	Gemeente	School
Onderhouden gebouw	Aanbieder	Aanbieder	School	School	School
Leerlingvervoer		*n.v.t.*	Gemeente	Gemeente	Rijk
Organisatie en personeel					
Personeelsbeleid/CAO	Aanbieder	Aanbieder	School	School	School
Toezicht op leerplicht		*n.v.t*	Gemeente	Gemeente	Gemeente
Voorkomen van achterstand					
OOGO OAB / passend onderwijs	Gemeente en aanbieders	Gemeente en aanbieders	Gemeente en school	Gemeente en school	Gemeente en school
Regionaal overleg VSV (RMC)		*n.v.t.*	*n.v.t*	Gemeente en school	Gemeente en school
Financiën					
Financiële toegankelijkheid	Aanbieders en rijk	Gemeente, rijk, aanbieder	Rijk	Rijk	Rijk

Bron: wetten.overheid.nl

Indicatief / ter inspiratie

Groot speelveld aan betrokken partijen in het onderwijs

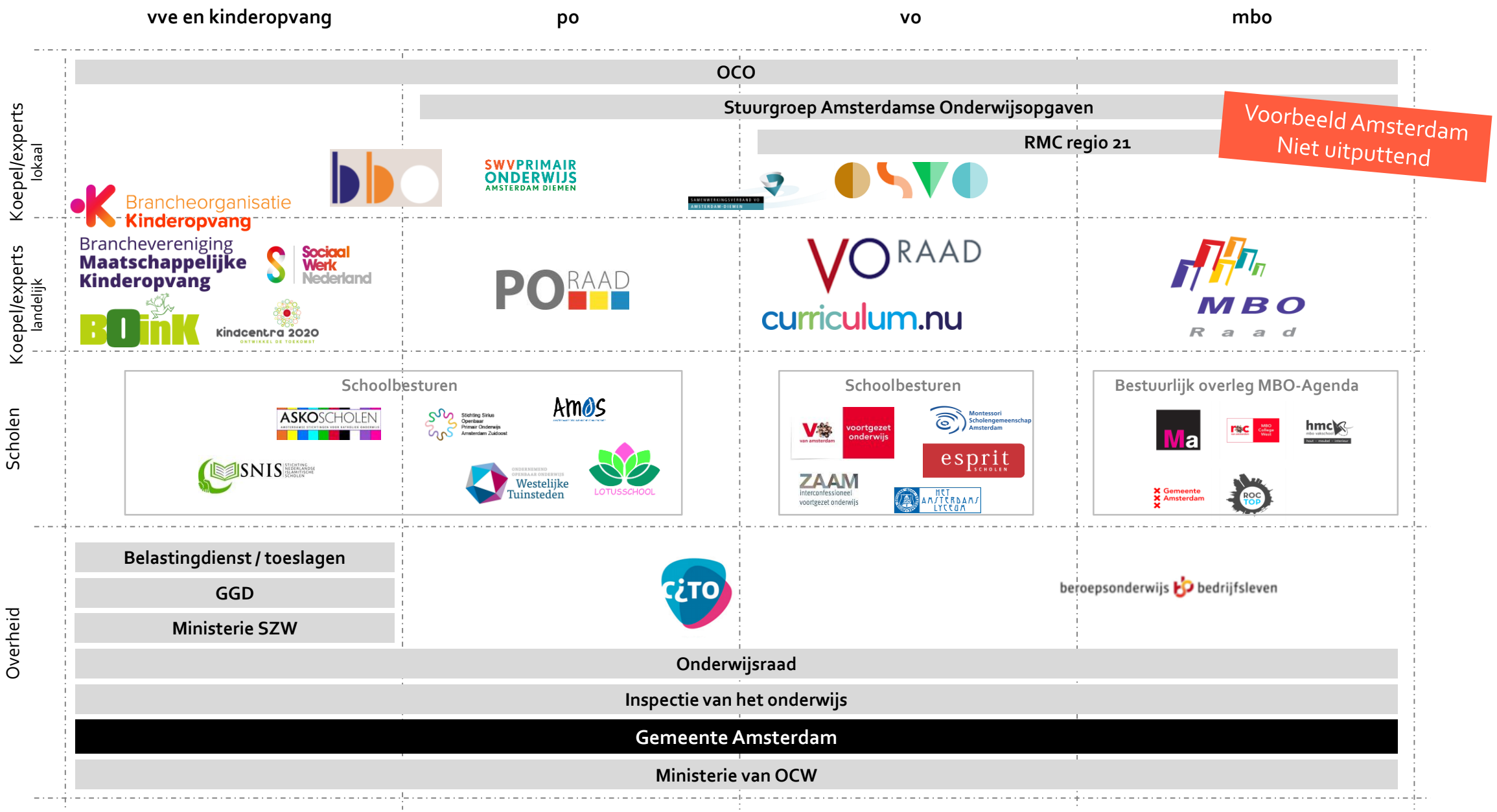

Rijk grootste financier, echter ook belangrijke rol voor gemeente

vve
Binnen de vve zijn private partijen aan zet. De financiering in deze sector komt voor een groot gedeelte direct van de ouders die een vergoeding betalen voor de verleende opvang. Vaak ontvangen ze hier vanuit het rijk een tegemoetkoming in de vorm van kinderopvangtoeslag. Voor peuters waarbij de ouders geen recht op kinderopvangtoeslag hebben, betaalt de gemeente direct aan de kinderopvangorganisatie.

po/vo
Het onderwijs in Nederland wordt door het rijk bekostigd. Deze vindt primair plaats via een lumpsum bekostiging. Deze wordt als volledige lumpsum overgemaakt naar de scholen en kan naar eigen inzicht besteed worden.

De berekening van de lumpsum vindt plaats bij OCW en is gebaseerd op leerlingaantallen, klassenaantal, opleidingsniveau ouders etc. Daarnaast zijn er losse regelingen om bepaalde scholen additioneel geld te geven. Op dit moment zijn dat a) impulsgebieden, b) achterstanden en c) kleine scholen.

De huisvesting van po en vo wordt door de gemeente beschikbaar gesteld. De schoolbesturen betalen hier niet voor en deze bedragen zijn dus ook niet terug te vinden in de jaarverslagen van scholen. Scholen zijn echter wel verantwoordelijk voor het onderhoud. Voor de volledigheid zijn deze hier wel opgenomen obv de kosten die de gemeente maakt. Daarnaast verstrekt de gemeente subsidies voor specifieke doelen. Een laatste bron van inkomsten is de ouderenbijdrage.

mbo
Ook hier gebeurt financiering via een lumpsum rijksbijdrage. In dit geval volledig gebaseerd op leerling en diploma-aantallen. Secundair zijn er losse programma's vanuit het rijk, de provincie en de gemeente. Huisvesting wordt door de schoolinstellingen zelf geregeld en betaald vanuit de lumpsum.

Voorbeeld Amsterdam - Indicatief

	ko (inc. bso)	vve[1]	po[2]	vo[2]	mbo
Bijdrage rijk	139,0		426.4	330.8	327
Subsidie overige overheid[3]	16,0	38,0	28.7	12.1	16
Subsidie huisvesting (natura)[4]	*Wisselt per gemeente – niet publiek beschikbaar*				
Overige	-		12.1	8.0	13
(vrijwillige) ouderbijdrage	70,0		6.8	10.2	0
Totaal					
Totale uitgaven aan onderwijs **Totaal = 1566 mln**	Niet publiek beschikbaar				
Uitgaven per leerling (euro p.j.)			8.229	9.721	12.984
Bijdrage rijk	62%	0%	81% (6640)	79% (7670)	92% (11919)
Subsidie overige overheid	7%	100%	5% (447)	3% (281)	4% (582)
Overige	-	-	2% (189)	2% (185)	4% (476)
Ouderbijdrage	31%	0%	1% (106)	2% (236)	0% (7)
Totaal	**100%**	**100%**	**100% (8229)**	**100% (9721)**	**100% (12984)**

[1]Betreft alleen het vve deel, kdv leerlingenaantallen blijvenv hier buiten beschouwing. Wel kwaliteitssubsidies ten behoeve van alle scholen [2]Inclusief speciaal onderwijs
[3]Subsidie overige overheid bevat gemeente en provincies. Het bevat enkel de subsidie in financiële vorm
[4]De gemeente draagt zorg voor huisvesting po en vo en stelt deze kostenloos beschikbaar. De jaarlijkse gemeentekosten in EURO zijn hier gebruikt als fictieve bijdrage

Bron: duo financiering onderwijs

Vanuit het Rijk naast reguliere financiering significant investering met Onderwijs Achterstands Middelen (AOB middelen)

Rijksbijdrage po (alleen regulier)

De rijksbijdrage po is voor het merendeel gebaseerd op generieke factoren zoals aantal leerlingen, aantal scholen etc. Hieruit ontvangt iedere school ongeveer evenveel per leerling voor het betalen van de docenten en het onderhouden van het gebouw. Daarnaast wordt er een bijdrage geleverd via de prestatiebox, iedere leerling ontvangt hieruit hetzelfde bedrag.

Er zijn drie bijdragen die een niet evenredig verdeeld worden. Regeling onderwijsachterstand financiert met name vroegschoolse educatie voor leerlingen met een (taal)achterstand. Regeling impulsgebieden zorgt voor extra geld in uitdagende sociaal-economische gebieden.

De investeringen impulsgebieden en achterstanden komen met name terecht bij scholen met een relatief hoog % gewicht-leerlingen (leerlingen waarbij obv. verschillende factoren wordt verwacht dat ze extra ondersteuning nodig hebben)

Financiering po Amsterdam vergeleken met Nederland

			Per leerling	
Groep	**Drijver**	**Totaal (mln.)**	**Amsterdam**	**Nederland**
Gebouw	Groepsafhankelijk	21.6	341	354
Gebouw	Leerlingafhankelijk	23.6	373	391
Gebouw	Aanvullend	0.5	8	3
Personeel	Directietoeslag	7.2	114	150
Personeel	Bovenbouw	78.1	1235	1311
Personeel	Onderbouw	124.8	1973	1874
Personeel	Prestatiebox	10.8	171	171
Personeel	Onderwijsachterstanden	17.2	271	101
Personeel	Impulsgebieden	14.8	233	80
Personeel	Kleine scholen	0.7	10	66
Personeel	Arbeidsmarktbeleid	35.1	555	574
	Totaal	**334.4**	**5285**	**5074**

Rijksinvestering in po scholen, 2017

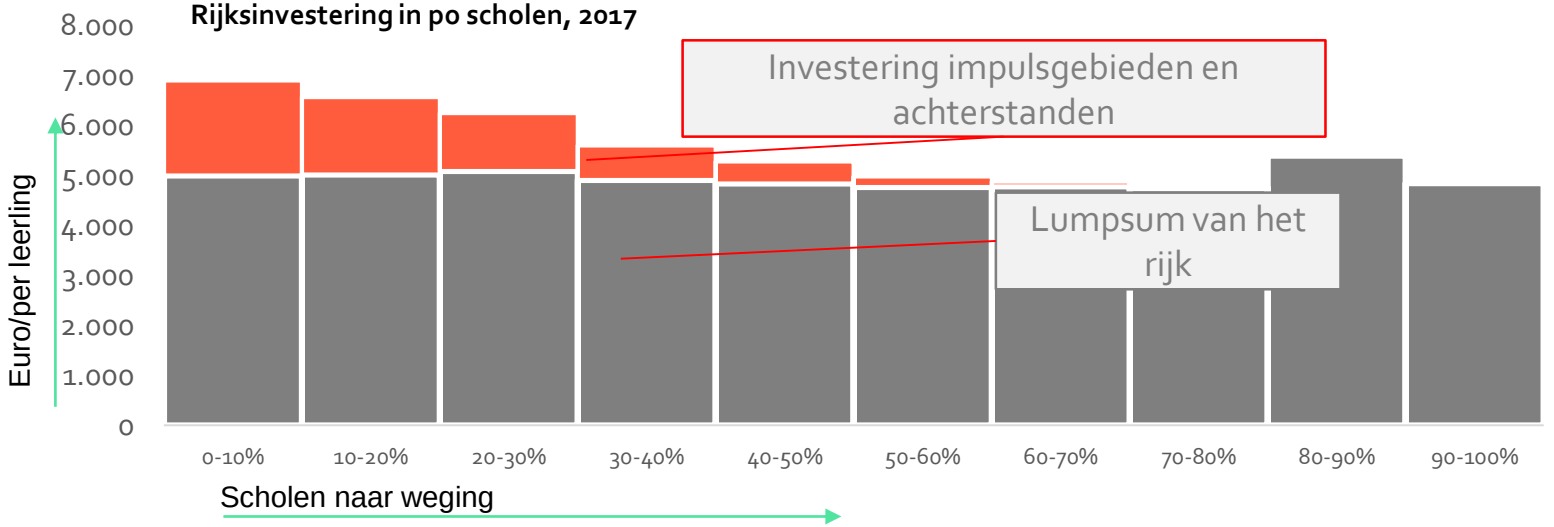

Agenda: Inzichten lerarentekort

- Algemeen overzicht
- **Inzichten lerarentekort**
- Financiering huisvesting
- Loting en matching in het voortgezet onderwijs

Schematische weergave ontwikkeling lerarentekort:
Zowel ontwikkelingen aan aanbod als aan vraagkant impact op tekort

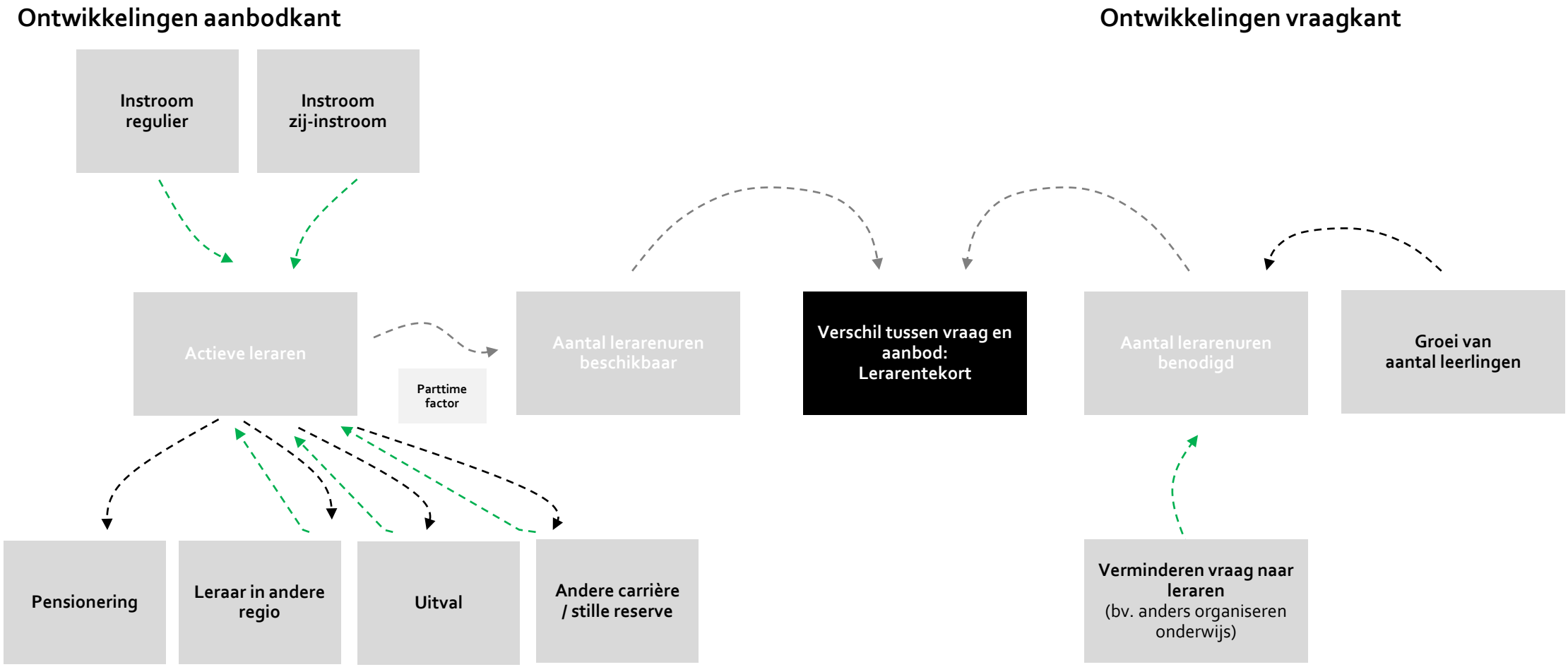

Geprognotiseerde ontwikkeling lerarentekort po

Ontwikkeling lerarentekort po (FTE) per regio in Nederland, 2018-23

Regio	Behoefte '18	Groei/Krimp	Behoefte '23	Aanbod leraren '18	Uitstroom	Instroom	Aanbod leraren '23	Vacatures '18	Vacatures '23
Nederland	85.662	-2,8 %	83.267	84.361	-38 %		78.594	1.301 (1,5 %)	6.044 (7,3%)
G4	13.181	3,3 %	13.622	12.810	-41 %		12.552	371 (2,8%)	1.133 (8,3%)
MRA/ Zuidelijk Noord Holland	5.122	-3,0 %	4.968	5.043	-36 %		4.711	79 (1,5%)	347 (7,0%)
Amsterdam	4.484	6,3 %	4.768	4.325	-50 %		4.293	159 (3,5%)	475 (10,3%)
Rotterdam	3.694		3.791	3.586	-50 %		3.488	108 (2,1%)	333 (8,8%)
Den Haag	3.145	2,6 %	3.147	3.079	-38 %		2.968	66 (2,1%)	199 (6,3%)
Utrecht	1.858	0,1 %	1.916	1.820			1.803	38 (2,0%)	108 (5,6%)
Friesland	3.113		2.910	3.079	-41 %		2.740	34 (1,1%)	240 (8,2%)

Bron: Centerdata rapporten van de regio's (2018) + OIS

Geprognotiseerde ontwikkeling lerarentekort vo

Ontwikkeling lerarentekort vo (FTE) per regio in Nederland, 2018-23

Regio	Behoefte '18	Groei/Krimp	Behoefte '23	Aanbod leraren '18	Uitstroom	Instroom	Aanbod leraren '23	Vacatures '18	Vacatures '23
Nederland	57.796	-4,7%	55.102	57.392	33%	25%	54.313	404 (0,7 %)	1.769 (3,2%)
G4	7.557	3,1%	7.790	7.488	34%	36%	7.640	69 (0,9%)	188 (2,4%)
Zuidelijk Noord Holland	3.357	-2,1%	3.285	3.332	34%	30%	3.228	25 (0,7%)	101 (3,1%)
Amsterdam	2.762	4,3%	2.882	2.741	31%	34%	2.831	21 (0,8%)	74 (2,6%)
Rotterdam	2.453	2,4%	2.514	2.434	31%	34%	2.471	19 (0,8%)	65 (2,6%)
Den Haag	1.544	2,5%	1.575	1.528	36%	37%	1.543	16 (1,0%)	34 (2,2%)
Utrecht	798	2,0%	819	785	32%	32%	795	13 (1,6%)	15 (1,8%)
Friesland	2.275		2.074	2.262	42%	44%	2.051	13 (0,6%)	65 (3,1%)

Bron: Centerdata rapporten van de regio's (2018) + OIS

Indicatief / ter inspiratie

Centerdata studie uit januari 2018 prognosticeert circa 400 vacatures voor po in 2023

Let op: prognose sterk afhankelijk van ontwikkeling leerlingaantallen. Voorspelling fluctueert sterk

Instroom leraren

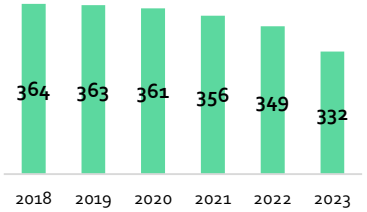

Uitstroom leraren

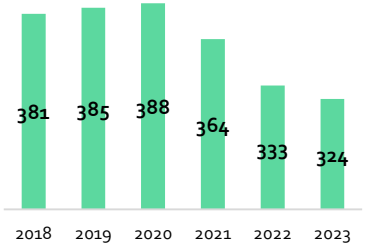

Delta instroom en uitstroom

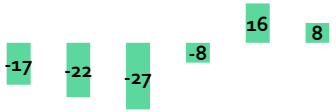

Beschikbaar aantal leraren

(einde jaar)

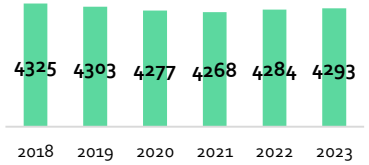

Aantal vacatures (FTE)

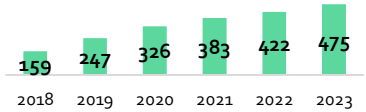

Benodigd aantal leraren

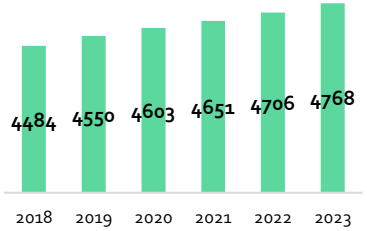

Leerlingontwikkeling

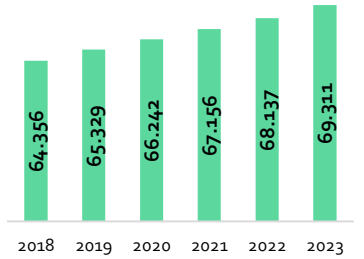

Leerling/leraar

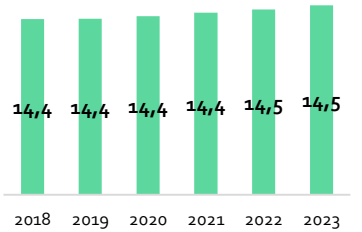

Berekening aantal vacatures (FTE):

- Het aantal vacatures wordt berekend door het aantal beschikbare leraren af te zetten ten opzichte van het aantal benodigde leraren
- De ontwikkeling van het beschikbaar aantal leraren wordt bepaald door de instroom en uitstroom van leraren
- Het betreft hier allemaal data uit de Centerdata studie. Deze partij doet voorspellingen op basis van inzicht in het totale lerarenbestand. Voor iedere leraar wordt dus bepaald hoe groot de kans is dat hij/zij vertrekt

Bron: Centerdata – De arbeidsmarkt voor leraren po 2018-2023, Regio Noord Holland. Data: DUO

Vergelijking leraren po in Amsterdam met Noord-Holland

7805	*Werknemers in Amsterdamse po*
0,77	*FTE factor po* *(landelijk 0,72)*
6033 FTE	*FTE's Amsterdamse po*
44,5 jr	*Gemiddelde leeftijd vrouwen* *(landelijk 43,2 jr)*
47,5 jr	*Gemiddelde leeftijd mannen* *(landelijk 46,9 jr)*

Leeftijdsopbouw po

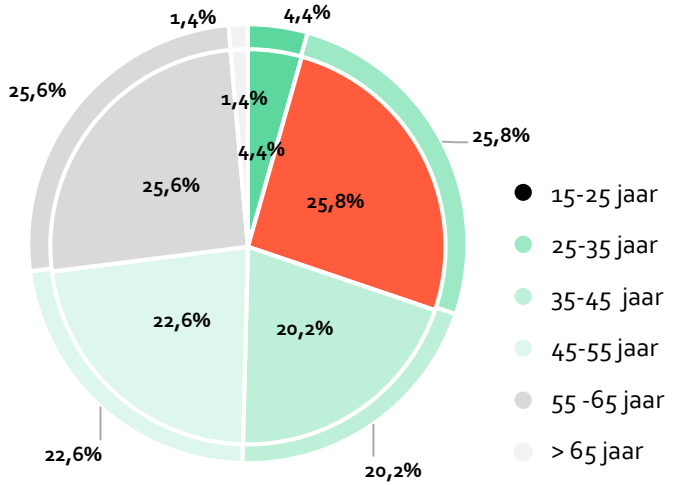

Verdeling vast/tijdelijk po

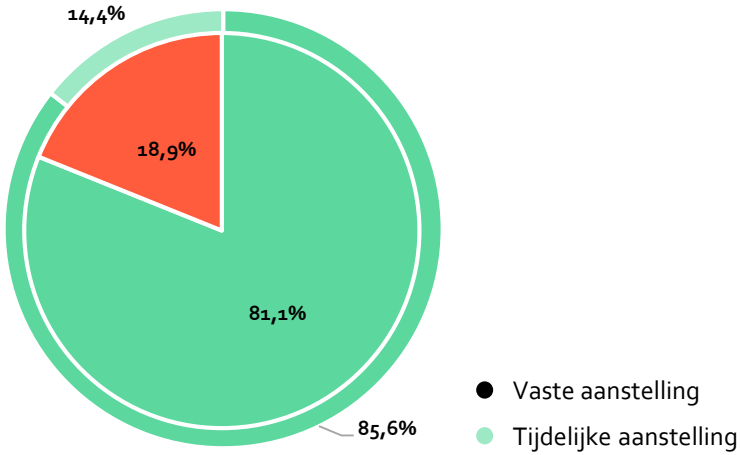

Verdeling man/vrouw po

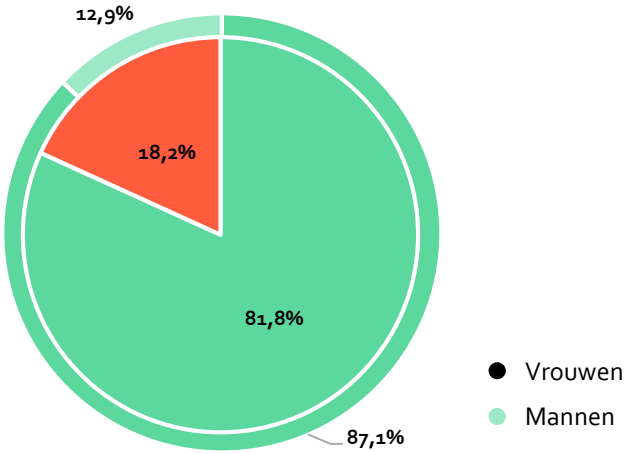

FTE factor po

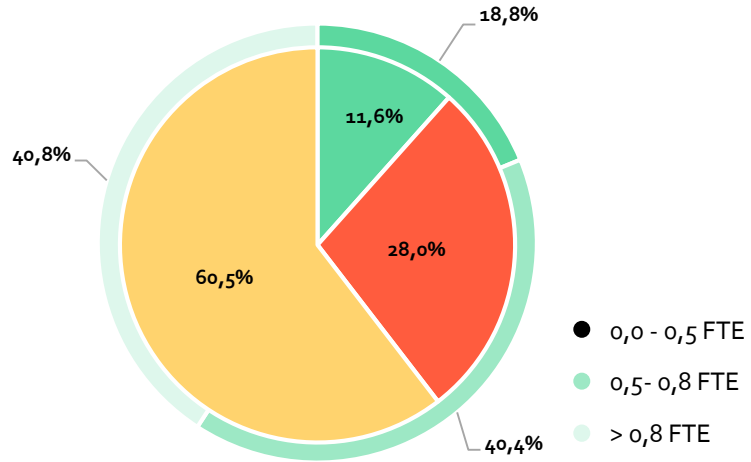

LEGENDA

Binnenste ring	Amsterdam
Buitenste rand	Noord-Holland (ex Amsterdam)

Bron DUO Onderwijspersoneel in het primair onderwijs in aantal personen (1 oktober 2017)

Ontwikkeling leeftijdsopbouw po leraren Amsterdam

Sanitized / verwijderd ten behoeve van kennisdelen

Ontwikkeling gem. leeftijd leraren po

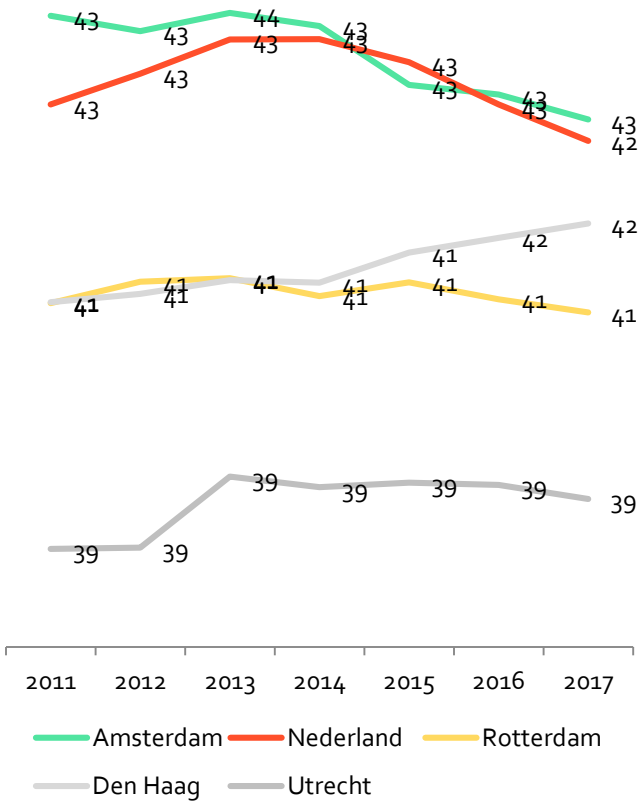

Aantal leraren (FTE) per leeftijdscategorie Amsterdam

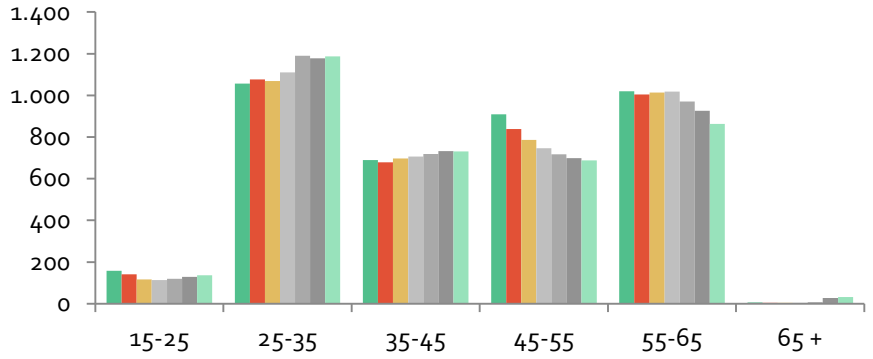

Nederland

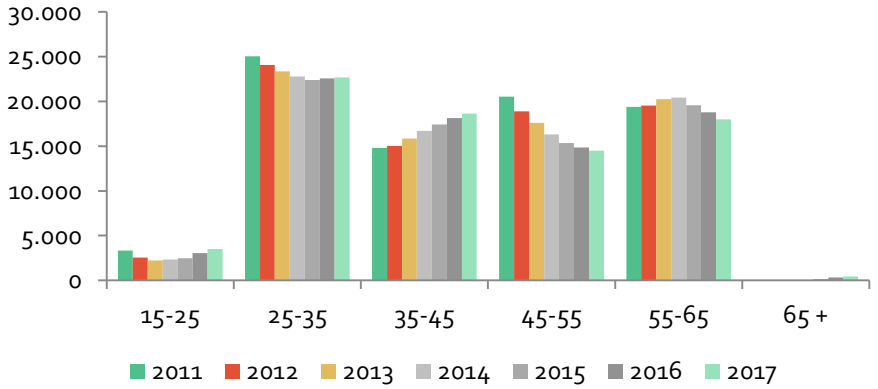

Bron: DUO – Onderwijspersoneel po in FTE. Peildatum 2017

Vergelijking leraren vo in Amsterdam met Noord-Holland

5120	*Werknemers in Amsterdamse vo*
0,78	*FTE factor vo (landelijk 0,80FTE)*
3980 FTE	*FTE's Amsterdamse vo*
44,5 jr	*Gemiddelde leeftijd vrouwen vo (landelijk 44,2jr)*
46,2 jr	*Gemiddelde leeftijd mannen vo (landelijk 47,6jr)*

Leeftijdsopbouw vo

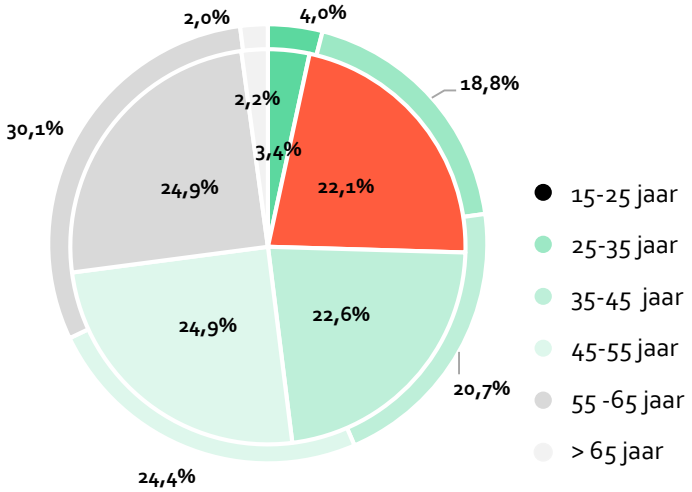

Verdeling vast/tijdelijk vo

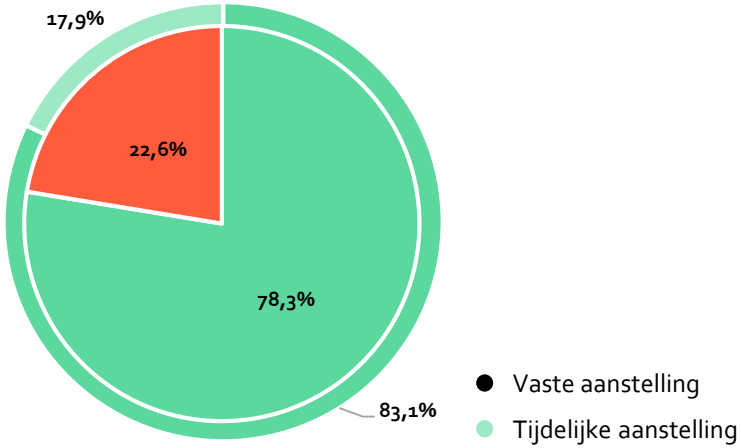

Verdeling man/vrouw vo

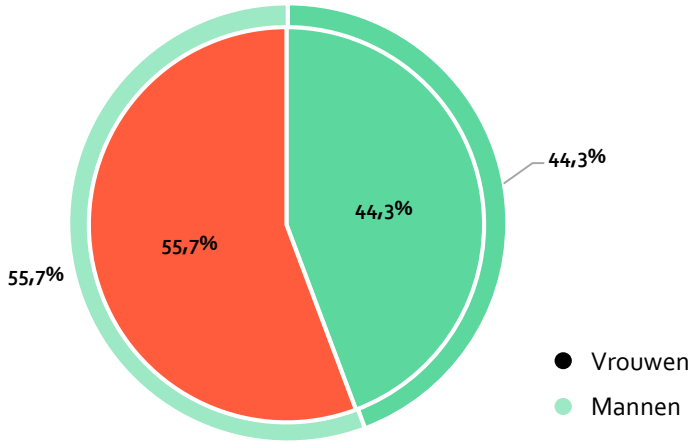

FTE factor vo

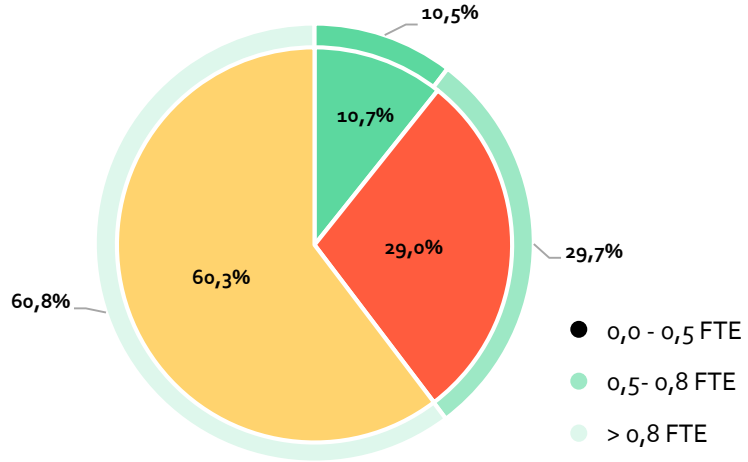

LEGENDA

Binnenste ring	Amsterdam
Buitenste rand	Noord-Holland (ex Amsterdam)

Bron DUO Onderwijspersoneel in het primair onderwijs in aantal personen (1 oktober 2017)

Ontwikkeling leeftijdsopbouw vo leraren Amsterdam

Sanitized / verwijderd ten behoeve van kennisdelen

Ontwikkeling gem. leeftijd leraren vo

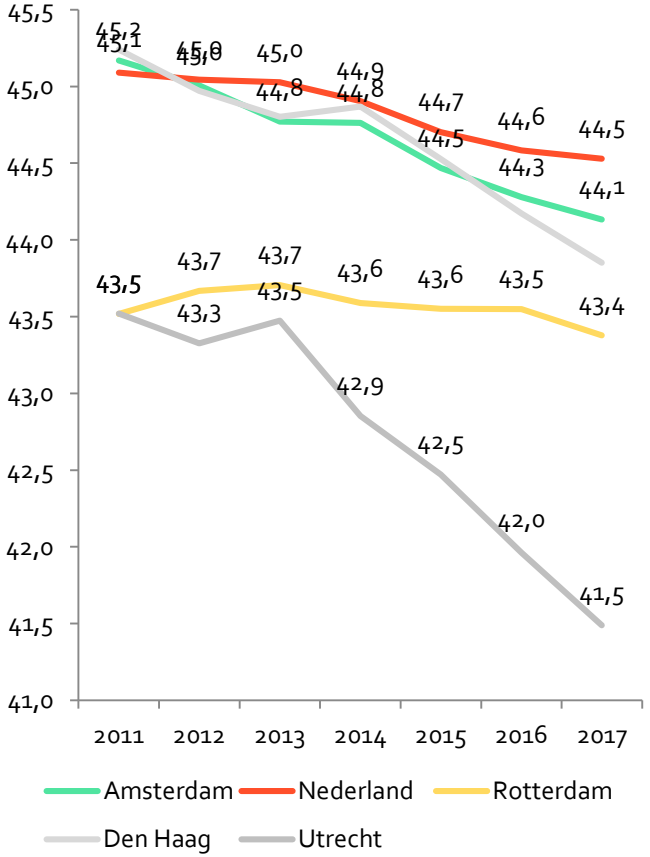

Aantal leraren (FTE) per leeftijdscategorie

Amsterdam

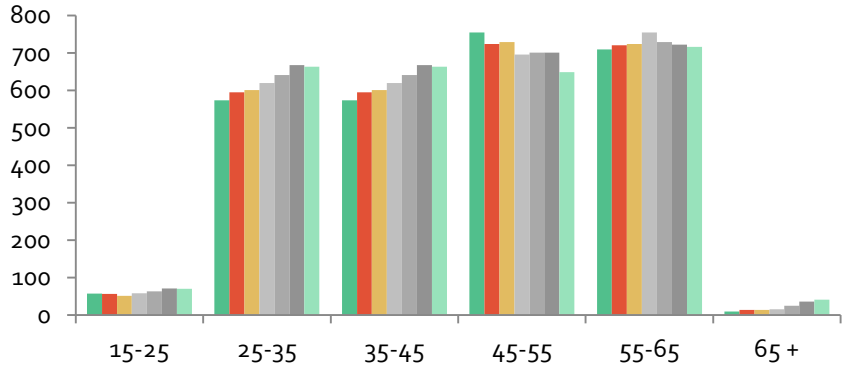

Nederland

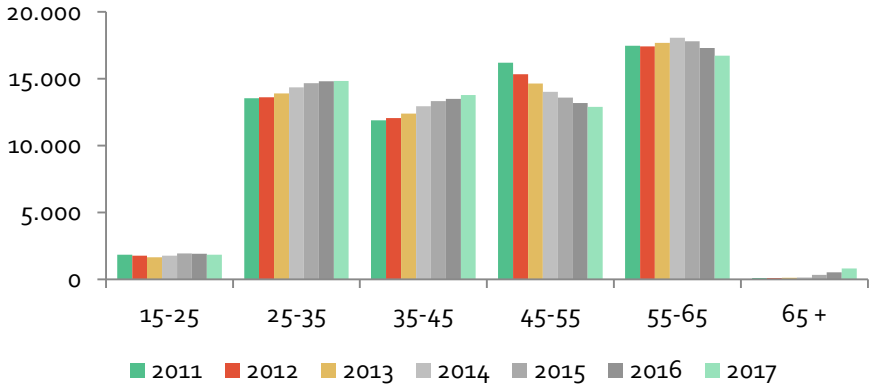

Bron: DUO – Onderwijspersoneel po in FTE. Peildatum 2017

Agenda: Financiering huisvesting

- Algemeen overzicht
- Inzichten lerarentekort
- **Financiering huisvesting**
- Loting en matching in het voortgezet onderwijs

Tbv. onderwijshuisvesting zijn investeringen nodig, deze zorgen via de balans voor kapitaalslasten in de begroting

Conceptuele weergave verhouding tussen de investeringsaanvraag en de begroting

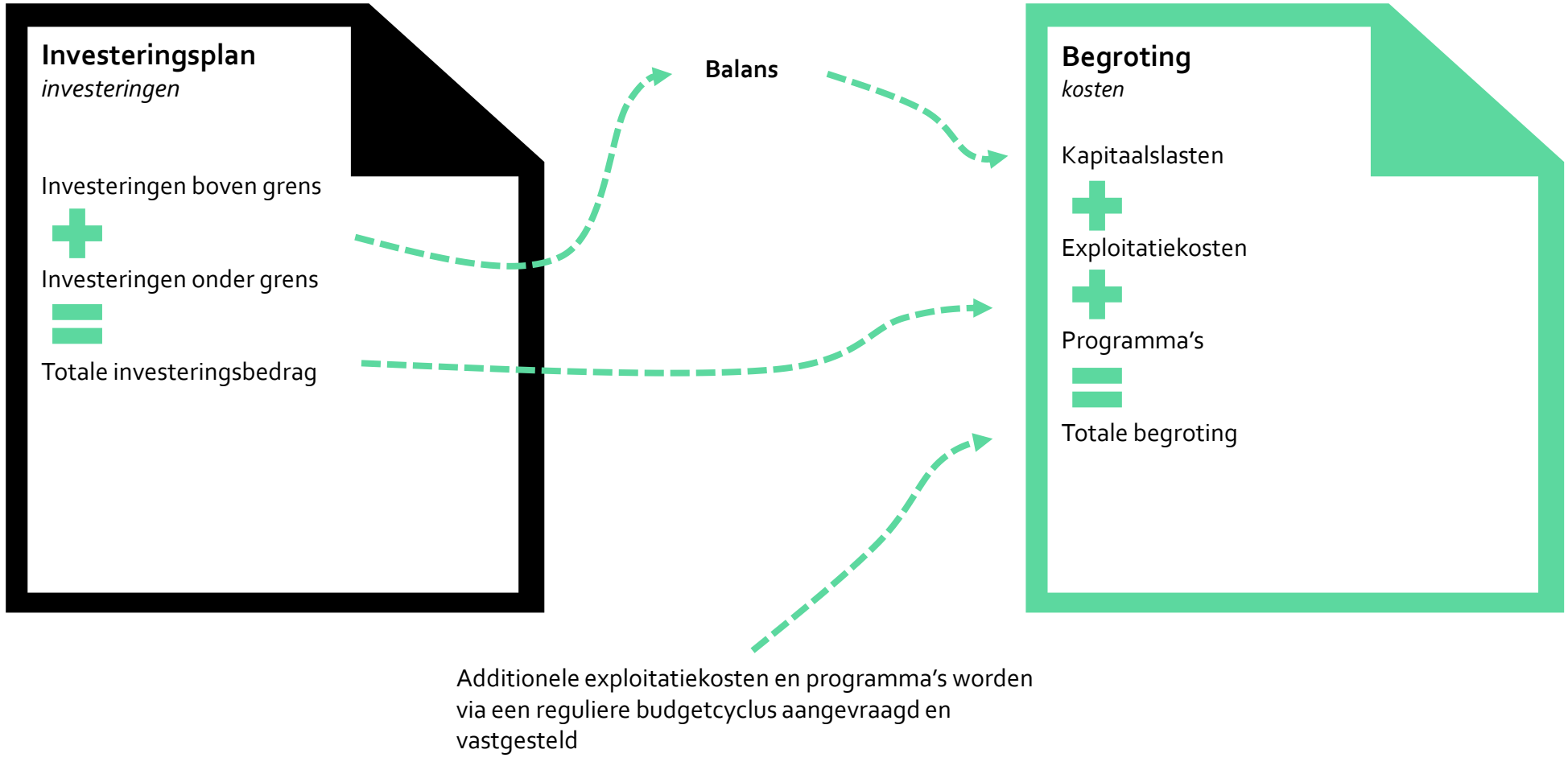

Door meerjarige projectduur geeft de gemeente ieder jaar geld uit van verschillende investeringsprogramma's

Investeringen worden ieder jaar goedgekeurd met behulp van het investeringsplan. Omdat het vooral bouwprojecten zijn, vinden de uitgaven plaats in de daarop volgende jaren – gedurende de ontwikkeling van het project:

- In de meeste gevallen grootste deel van de uitgaven 2 jaar na het goedkeuren van de investering omdat dan het merendeel van bouwactiviteiten plaatsvinden
- De jaarlijkse uitgaven (uitgaande kasstroom) behelzen dus uitgaven uit verschillende investeringsprogramma's
- In dit voorbeeld komen de totale uitgaven in 2019 uit 4 programma's. Het merendeel (100 mln) uit het programma uit 2018, maar ook 40 mln uit 2017, 10 uit 2016 en een laatste staartje van 2 mln uit 2015

Overzicht investeringen en uitgavenmoment, 2015-2018

Fictieve getallen ter illustratie

Investering		Reeds uitgegeven					Nog uit te geven				
Jaar	Eur M	2015	2016	2017	2018	Totaal	2019	2020	2021	2022	Totaal
2015	100 →	20	50	20	8	98	2				2
2016	120 →		30	60	15	105	10	5			15
2017	130 →			10	35	45	40	40	5		85
2018	170 →				30	30	100	35	5		140
		20	80	90	88		152	80	10	0	

Stel: een bouwproject uit het investeringsplan van 2018 vertraagt met ongeveer een jaar. In dit geval schuiven de uitgaven van dit project een jaar verder in de tijd. De totale investering blijft echter onaangetast. Zie volgende pagina voor een gedetailleerd voorbeeld

Bij vertragingen wordt het uitgavenpatroon aangetast (kasstroom), echter totale investering blijft gelijk

Voorbeeld impact op investering en uitgaven bij een fictief portfolio van 10 projecten

Van een fictief investeringsplan met 10 projecten staan hier beneden (links) de geplande uitgaven per jaar vermeld. Wanneer er vervolgens vertragingen ontstaan (2 projecten 1 jaar, 1 project 2 jaar) verschuiven de geplande uitgaven naar de daaropvolgende jaren. De totale investeringen en de totale uitgaven veranderen niet. Echter ze vallen wel anders in de tijd, minder in de eerste jaren en meer in de laatste jaren

Fictief voorbeeld

		Geplande uitgaven				
Project	Investering	2019	2020	2021	2022	2023
1	8,0	0,5	4,0	3,5		
2	7,0	0,5	5,0	1,5		
3	12,0	0,5	5,0	5,0	1,5	
4	9,0	0,5	8,0	0,5		
5	3,0	0,2	2,0	0,8		
6	3,0	0,2	2,0	0,8		
7	4,0	0,2	3,8			
8	8,0	2,0	4,0	2,0		
9	10,0	2,0	5,0	2,0	1,0	
10	16,0	0,5	2,0	6,0	6,0	1,5
Totaal	80,0	7,1	40,8	22,1	8,5	1,5

Vertraging
1 jaar
2 jaar
1 jaar

		Update geplande uitgaven				
Project	Investering	2019	2020	2021	2022	2023
1	8,0	0,5	4,0	3,5		
2	7,0	0,5	5,0	1,5		
3	~~12,0~~		0,5	5,0	5,0	1,5
4	~~9,0~~			0,5	8,0	0,5
5	3,0	0,2	2,0	0,8		
6	3,0	0,2	2,0	0,8		
7	4,0	0,2	3,8			
8	~~8,0~~		2,0	4,0	2,0	
9	10,0	2,0	5,0	2,0	1,0	
10	16,0	0,5	2,0	6,0	6,0	1,5
Totaal	80,0	4,1	26,3	24,1	22,0	3,5
Verschil	0,0	-3,0	-14,5	2,0	13,5	2,0
		Totaal verschil: 0				

Voorbeeld:
Financiële gevolgen van het ontwikkelen van één school

Conceptueel overzicht van investeringen, uitgaven en kosten tijdens bouw van een school

Fictief voorbeeld van 1 school

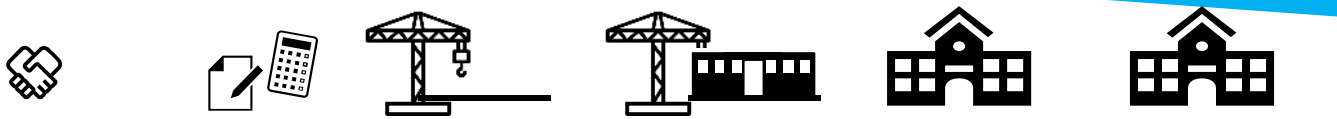

	Investering goedgekeurd (jaar 0)	Voorbereiden bouw (jaar 1)	Start bouw (jaar 2)	Verder bouwen (jaar 3)	Opleveren (jaar 4)	Gebruik (circa 30 jaar)
Investeringen	8,0					
Uitgaven		1,0	5,0	2,0		
Rentekosten			0,01	0,08	0,10	0,10
Afschrijving						0,25
Kapitaalslasten			0,01	0,08	0,10	0,35

1 In het investeringsplan staat een nieuwbouw school ingetekend voor EUR 8 miljoen. Na goedkeuring van het plan wordt dit bedrag gereserveerd voor de investering

2 Gedurende de ontwikkeling van het project wordt het gereserveerde geld uitgegeven. In de meeste gevallen circa 10% in het eerst jaar en dan het resterende bedrag in jaar twee en drie. Dit uitgavenpatroon beïnvloedt de kasstroom van de gemeente

3 Aan het eind van het jaar worden al uitgaven op lopende projecten geactiveerd op de balans. Deze leiden dus in het daarop volgende jaar tot **rentekosten**

4 **Afschrijvingen** beginnen pas na ingebruikname van het gebouw. Het gebouw wordt in 40 jaar afgeschreven

5 De rentekosten en afschrijvingen samen zijn de kapitaalslasten. Deze komen terug als kostenpost op de begroting

Indicatief / ter inspiratie

Agenda: Loting en matching in het voortgezet onderwijs

- Algemeen overzicht
- Inzichten lerarentekort
- Financiering huisvesting
- **Loting en matching voortgezet onderwijs**

Vraag en aanbod sluiten in het onderwijs niet altijd op elkaar aan

Sanitized / verwijderd ten behoeve van kennisdelen

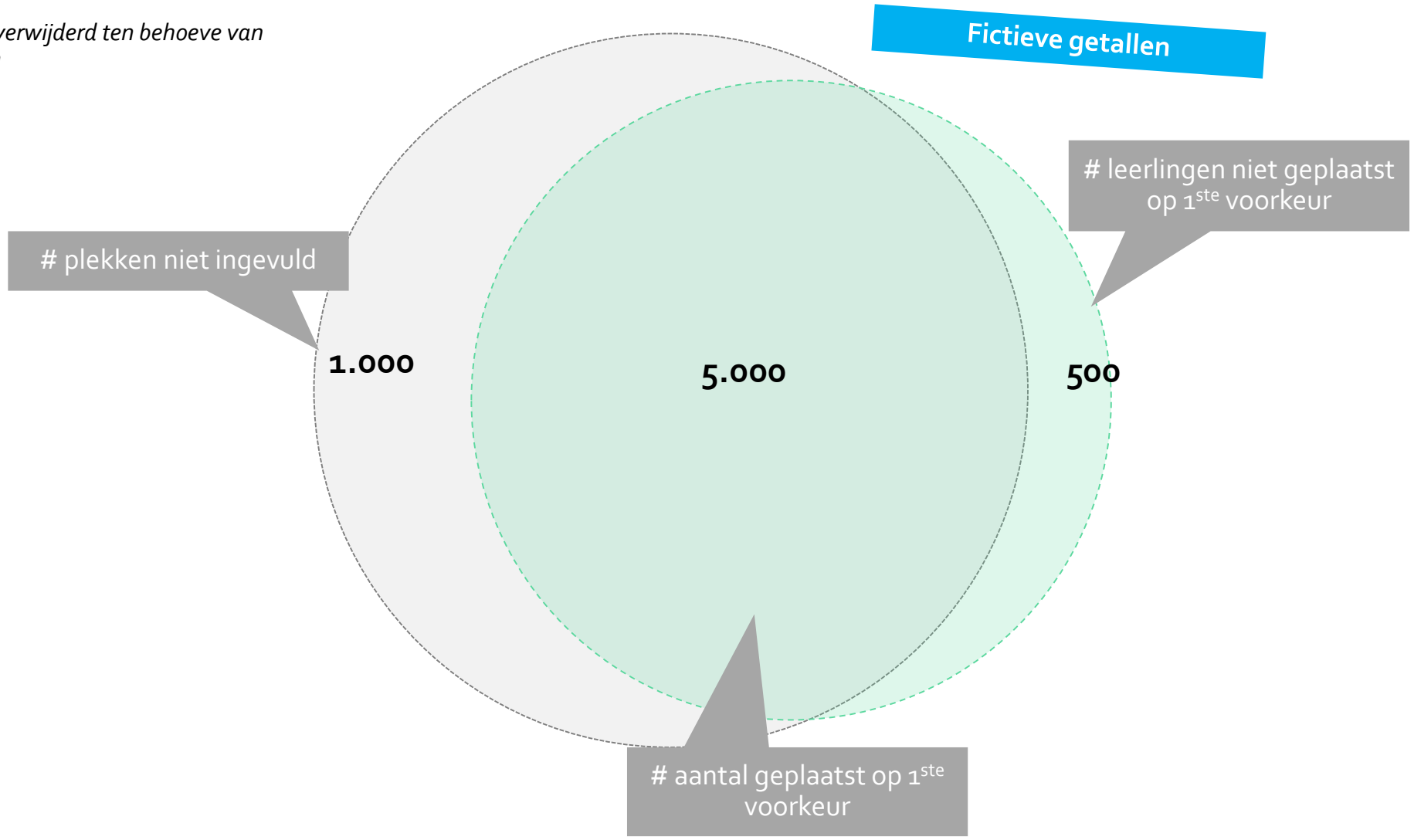

Verschillende lotingsmethodieken mogelijk om leerlingen te plaatsen

Indicatief

	Single tie Breaking	Boston	Boston per ronde	Gebiedsvoorrang
	Amsterdam huidig	Amsterdam 2014 & Nederland	Rotterdam en Den Haag	Primair onderwijs Amsterdam en Utrecht
Kenmerken en voorrangsregels	▪ Plaatsing op basis van voorkeurslijst, één lotnummer, centrale aanmelding. ▪ O.a. broertjes/zusjes, maar wordt afgebouwd ▪ Onderwijskundig concept	▪ Loting per school, zonder centrale aanmelding ▪ Per school verschillend, geen restricties	▪ Loting per school, maar bij uitloting plaatsing bij volgende school van voorkeur ▪ R'dam: max 2 voorrang per school ▪ Den Haag: Broer/zus, ouder, concept	▪ Voorrang uit eigen gebied ▪ Utrecht: alleen categorale gymnasia hebben regio functie + broer/zus
Transparant	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
	Alle modellen kunnen in principe volledig transparant en eerlijk werken. Dit is afhankelijk van duidelijke communicatie en duidelijke regels			
Geen optie tot strategisch stemmen	★★★★★ Strategisch stemmen nooit voordelig	★★★☆☆ Strategische stem kan lonen, om kans op loten te vermijden	★★★☆☆ Strategische stem kan lonen, om kans op loten te vermijden	★★★★★ Mogelijk onvoordelig om school buiten gebied te kiezen
% op 1ste voorkeur*	★★★★☆ Kans op 1ste plek afhankelijk van lotnummer	★★★★★ Maximale capaciteit van 1ste keuze wordt maximaal benut	★★★★★ Maximale capaciteit van 1ste keuze wordt maximaal benut	★★★☆☆ Kans op 1ste voorkeur buiten jouw gebied is kleiner

* Dit is niet per se de daadwerkelijke 1e keuze in verband met strategisch stemmen

Overzicht lotingsmethodiek in Rotterdam, Den Haag en Utrecht

Rotterdam

- Nieuwe aanmelding sinds 2017/2018 door specifieke uitleg van wet (moet mogelijk zijn om bij meer scholen aan te melden). Voorkeurslijst volstaat
- Er zijn 2 rondes. Ronde 1 doet iedereen mee. Ronde 2: leerlingen die over zijn of bijgesteld advies hebben
- 1ste ronde bevat één aanmeldperiode en daarna 3 plaatsingsperiodes die bestaan uit 2 fases: toelaatbaarheidsbepaling en plaatsingsbesluit (met eventueel loting)
- Er wordt voorkeurslijst gemaakt; lengte naar eigen keuze
- Bij overaanmelding volgt een loting op de school. Bij loting loten alle 'toelaatbare' leerlingen mee. Een school kan per brugklastype een lotingscategorie hanteren
- Na uitloting of andere afwijzing wordt leerling automatisch bij volgende voorkeur aangemeld
- Scholen voor vo hanteren maximaal 2 voorrangsregels bij eventuele overaanmelding. Scholen kiezen er zelf voor of ze met voorrangsregels willen werken
- Bij de loting wordt eerst gekeken naar voorrang
- De uitgelote leerlingen gaan door naar 2de voorkeur etc.

Den Haag

- Systeem voor Haaglanden: Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk (82% van de leerlingen is Den Haag)
- Grotendeels zelfde systeem als Rotterdam. Nieuwe systeem (ingevoerd 2017/2018) vooral door nieuwe wetgeving, niet door een ontstaan probleem
- Voorheen hadden leerlingen in eigen buurt (postcode) voorrang. Sinds 2017/2018 mogen kinderen uit hele regio zich aanmelden in Den Haag, waardoor men bang was voor een run op populaire scholen

Uitgangspunten bij nieuwe systeem:

- Zoveel mogelijk 1ste plek
- Lange voorkeurslijsten zijn ongewenst

- Oude systeem: "geen klachten; hoog % op 1ste plek"
  - Ouders melden aan op 1 vo-school (boston model)
  - Bij over aanmelding: loting
  - 90-93% heeft 1ste plek
  - In 2de ronde aanmelden waar nog plaats is

Utrecht

- De leerling meldt zich aan bij de school van voorkeur
- Indien gewenst kunnen meerdere voorkeuren opgegeven worden
- Bij overaanmelding wordt geloot
  - *Opvallend: Leerlingen die wonen in de gemeente Utrecht hebben voorrang*
- Als er geloot wordt, gebeurt dit op onderwijsniveau
- Na loting worden beschikbare plaatsen per onderwijsniveau bekend gemaakt
- Als er na de 1ste ronde geen plaats meer is op de school van voorkeur, bespreekt de basisschool met ouders welke scholen nog plaatsen beschikbaar hebben
- Ouders passen hun voorkeurslijst voor de tweede ronde op grond van deze informatie aan
- Als een leerling in de tweede ronde uitgeloot wordt, wordt deze geplaatst op de school van 2de, 3de of 4de keuze

In Rotterdam vindt er loting en matching plaats ná plaatsing op voorkeursschool; in 2017 ca 90 uitgeloot van 1ste plek

Rotterdam

- In totaal zijn er circa 6.100 leerlingen in Rotterdam
- Sinds 2017 kunnen leerlingen zich bij meerdere scholen aanmelden. Als je niet op je 1ste voorkeursschool geplaatst kunt worden, wordt een leerling automatisch bij de volgende school aangemeld

Cijfers 2017

Cijfers voor 2018 zijn niet bekend

- In 2017 is ca. 98% geplaatst op 1ste voorkeursplek
- Op 3 scholen vond loting plaats, waarbij vooral het Rudolf Steiner College, net als andere jaren, veel kinderen moest uitloten

Scholen in Rotterdam (zoals het Wolfert College) geven aan dat er strategisch gestemd wordt

Scholen waar geloot is in Rotterdam tussen 2016 en 2018

Cijfers zijn veelal verzameld via media en zijn indicatief

	2016	2017	2018	Opmerkingen
Het Montessori Lyceum	✓	✓ (ca. 10)	✓	Montessori onderwijs; 1.000 leerlingen; havo-vwo
Het Erasmiaans Gymnasium		✓ (ca. 10)		Categoraal gymnasium; 1.000 leerlingen
Het Rudolf Steiner College	✓ (ca. 140)	✓ (ca. 65)	✓	Populaire vrije school Rotterdam; 920 leerlingen, per jaar 170 ll; vmbo-havo-vwo
Libanon Lyceum	✓			Openbare school voor vmbo, havo en vwo
Wolfert College	✓		✓	Rector in 2017: *"Vorig jaar moesten wij voor het eerst loten; het kan zijn dat ouders daarvan zijn geschrokken waardoor zij nu níet voor ons kozen"*
de TooropMavo			✓	Beoordeeld als excellente school
Totaal uitgeloot 1e plek	**115**	**89**	***NB***	

https://www.ad.nl/rotterdam/d-day-voor-rotterdamse-groep-8-ers-zijn-ze-ingeloot-op-middelbare-school~aa830668/
https://www.ad.nl/rotterdam/nauwelijks-geloot-voor-scholen~a57e1286/

In Den Haag is in 2018 93% toegelaten op de 1ste keuze; ca 200 leerlingen moesten op zoek naar een nieuwe school

Den Haag

- In totaal zijn er ca 6.600 leerlingen in Haaglanden (Den Haag, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg)
- Sinds 2017 kunnen leerlingen zich bij meerdere scholen aanmelden. Als je niet op jouw 1ste voorkeursschool geplaatst kunt worden, word je geplaatst bij jouw volgende voorkeur

Cijfers 2018

- 93% is toegelaten op 1ste keuze
- Op 9 scholen vond een loting plaats
- 4% is toegelaten op 2de, 3de of 4de keuze
- 3% moet op zoek naar een nieuwe school (ca. 200 kinderen)

Een aantal scholen geven aan dat er sprake is van strategisch stemmen en zijn bang voor minder aanmeldingen als er het jaar ervoor geloot is

Scholen waar geloot is in Den Haag tussen 2016 en 2018

Cijfers zijn veelal verzameld via media en zijn indicatief

	2016	2017	2018	Opmerkingen
Edith Stein College			✓	Vmbo, havo, vwo
Lyceum Ypenburg			✓	Vmbo, havo, vwo
Christelijk Lyceum Zandvliet	✓	✓	✓	Havo, vwo; 880 leerlingen
Dalton	✓		✓	Denkt dat in 2017 niet geloot is door strategisch stemmen
Maris (diverse locaties)	✓	✓	2 ✓	Vaak loting, kleinschalige scholen
Montaigne Lyceum	✓	✓	✓	Vmbo, havo, vwo; 1.100 leerlingen
het 's Gravendreef	✓		✓	Vmbo, havo
het Diamant College			✓	1e keer dat school moest loten in 2018
Wellant Westvliet	✓	✓		2018: "vorig jaar geloot en dat kan tegen je keren"
Maerlant Lyceum	✓			Havo, vwo
De Populier	✓			Havo, vwo
Totaal uitgeloot van 1e plek	***Ca 499***	***Ca 400****	***Ca 460***	
Op zoek naar nieuwe school	***Ca 499***	***Ca 400****	***Ca 200***	

Bronnen: https://www.ad.nl/den-haag/loten-voor-school-schrikt-ouders-af~a7d522da/ / https://www.ad.nl/den-haag/haagse-topscholen-loten-minder~a2729384 / https://www.ad.nl/den-haag/minder-leerlingen-buiten-boot-bij-aanmelding-middelbare-school~a9250abb/ / https://www.ad.nl/den-haag/dringen-voor-plekje-op-gewilde-school~a4f76b3d/

* Verschillende bronnen

In Utrecht is in 2018 op vier scholen geloot en bewust gekozen voor een systeem waarbij strategisch gestemd wordt

Utrecht

- In totaal zijn er ca 3.500 leerlingen in Utrecht (4.300 in Utrecht en Stichtse Vecht)
- Als je bij jouw school van voorkeur uitgeloot wordt, moet je direct op zoek naar een school die nog plek heeft.

Cijfers 2018

- In totaal moesten 507 kinderen loten waarvan er 101 uitgeloot werden.
- Ongeveer 94% van de leerlingen komt jaarlijks op de 1ste voorkeursplek
- De UvA heeft onderzocht dat ca 20% niet echt op de 1ste plek komt doordat er strategisch gestemd wordt

In Utrecht mogen alleen op de gymnasium-scholen kinderen buiten Utrecht zich aanmelden, omdat deze scholen een regionale functie hebben*

Scholen waar geloot is in Utrecht in 2017 en 2018

Cijfers zijn veelal verzameld via media en zijn indicatief

	2017	2018	Opmerkingen
Amadeus Lyceum		60	vmbo tl en havo
Het Christelijk Gymnasium	12*	10	Categoraal gymnasium (regio school)
het Gerrit Rietveld College	180	36	Vmbo, havo, vwo; 1.250 leerlingen
het Niftarlake College (Maarssen)	15	15	Vmbo, havo, vwo;
St. Bonifatius College	19		Havo, vwo; 1.400 leerlingen
Utrechts Stedelijk Gymnasium	46*		Categoraal gymnasium (regio school)
Totaal uitgeloot van 1e plek	**272**	**101**	
Totaal aantal leerlingen dat moet loten	**783**	**507**	

Strategisch stemmen *komt voor in steden waarbij de kans aanwezig is dat er op populaire scholen geloot moet worden. Om de kans dat je uitgeloot wordt én dat je 2de school van voorkeur ook al vol zit te vermijden, 'loont' het om strategisch te stemmen. Door een school te kiezen die waarschijnlijk niet vol zit, is de kans kleiner dat je op een school terecht komt, waar je helemaal niet terecht wil komen. Dit is dan echter niet je daadwerkelijke voorkeursschool.*

Bron: https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/1746706/507-leerlingen-in-loting-middelbare-scholen.html
Bron: https://www.ad.nl/utrecht/geen-vrije-schoolkeuze-in-utrecht~a4719a79/
** In 2017 was ongeveer 50% van de aanmeldingen op het USG uit de regio. Dit was ca. 20% voor het Christelijk Gymnasium.*